

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת חיי שרה

אור

מעלת השומע חרפתו ואינו משיב כשמש בגבורתו:

בראשית פרק כד פסוק (ה) ויאמר אליו העבד אולי לאתאבה האשה ללכת אחרי אליהאריך הזאת
ההשב אשיב את בנך אליהאריך אשר יצאת משם: (לט) ואמר אליאדני אלי לאתלך האשה אחרי: (לא)
וילאמר בוא ברוך יקוק למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הפית ומקום לגמלים:

ופרש"י בראשית פרק כד פסוק לט (לט) אלי לא תלך האשה, אלי כתיב, בת היתה לו לאליעזר והיה
מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו להשיאו בתו, אמר לו אברהם בני ברוך ואתה ארור,
ואין ארור מדבק בברוך:

שאלה:

ויש להקשות כיצד אומר לו אברהם שהוא ארור ובני ברוך, והרי התורה כותבת בהמשך בא ברוך השם,
ולמרות שלבן אמר את זה מכל מקום התורה כותבת את דבריו והוא חלק מתורת אמת ללמדנו שהוא
ברוך?

דרכו של עולם:

הנה כאשר נתבונן דרכו של עולם כי כאשר אדם פוגע בחברו או מבזה או משפיל אותו, כעסו עולה
למרומים ומגיב בחריפות להגנתו, ויש אשר עושים יותר מכך ומוציאים פשקוילים לפרסם ברבים את
קלונם ולבזותו עד שלא בוחלים בשום דרך להחזיר מנה אחת אפיים ובזה מרגיע את כעסו ושמח
בהצלחתו להביס את אויבו, וכאשר עינינו רואות בתקופה קשה זו של הבחירות אשר לצערנו רבים
שאינם בוחלים בשום דרך להילחם כנגד המתחרה ומשפילים ומבזים ומפרסמים ועוברים על כל התורה
כולה מתוך כעס מתוך מחשבה שבוה יצליחו להשיג את מטרותם, אולם תורתנו הקדושה מלמדת אותנו
ההיפך הגמור כי חובה עלינו להלך ולהידבק בדרכיו של השם יתברך שאינו מעניש ומגיב לעוברים על
רצונו ומוחל וסולח ומאריך אפו עם הרשעים אולי ישובו בתשובה, ולזאת ההולך בדרכי השם יתברך
הופך להיות אהובו של הקב"ה כאשר נבאר ואף הופך מארור לברוך.

כיון ששמע חרפתו ולא השיב הפך להיות ברוך:

אחר הדברים האלה נראה לענ"ד לבאר שבאמת אליעזר היה ארור כאשר מבואר בחז"ל שהוא מכנען
וי"א בנו של נמרוד, ולמרת שהוא דבק ברבו אברהם ולמד מדרכיו ואת כל תורתו אך עדיין לא נעקר
ממנו הארור שבו, אולם כאשר הציע את ביתו לאברהם והשיבו כך שהוא ארור ואינו ראוי להדבק
בברוך, מטיבען של דברים שהוא היה אמור להיפגע קשות כיצד אחרי עשרות שנים שמשרת אותו
נאמנה עד אשר מושל בכל אשר לו ממש נאמנות עיוורת בעבדו, וגם לומד כל תורתו כדרשת חז"ל
דמשק אליעזר שדולה ומשקה מתורת רבו, ואחר כל זאת עדיין אומר לו אברהם ומשפילו שהוא ארור
ואינו נדבק בברוך, אך למרות זאת לא הגיב על חרפתו ואדרבא נשבע לרבו ועשה שליחותו נאמנה, וכיון
שכך זכה למה שנאמר בחז"ל **במסכת דרך ארץ פרק המינין הלכה יג** הנעלבין ואינן עולבין, שומעין
חרפתן ואינן משיבין, עושין מאהבה, ושמחין בייסורין, עליהם הכתוב אומר ואהביו כצאת השמש
בגברתו. והובא **במסכת שבת דף פח ע"ב**. וכן **במסכת יומא דף כג ע"א**. וכן **במסכת גיטין דף לו ע"ב**.
והיינו כאשר אדם שומע חרפתו ואינו משיב הופך להיות אהובו של הקב"ה וממילא נעשה ברוך, לכן
כאשר הגיע ללבן וביצע את שליחותו בנאמנות נאמר שם עליו בא ברוך השם. ואכן לאחר זמן מצאתי
במדרש [בראשית רבה פרשה ס' אות ז'] איתא בזה"ל: **א"ר יוסי בר דוסא** כנען הוא אליעזר ועל ידי
ששירת אותו צדיק באמונה יצא מכלל ארור לכלל ברוך ויאמר בא ברוך ה' עכ"ל המדרש.

השומע חרפתו ואינו משיב דומה לשמש בגבורתו:

וכתב המגן אבות לרשב"ץ על מסכת אבות פרק א משנה יז שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים
ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה. וז"ל ולא מצאתי לגוף טוב משתיקה ואפילו יבזוהו ויחרפוהו,
ישתוק. וכו' ואמרו חכמים ז"ל **בפרק השולח [גיטין לו ב] ובפרק רבי עקיבא [שבת פח ב] וביומא [כג**
א] פרק בראשונה, כי השומע חרפתו ואינו משיב, עליו הכתוב אומר **ו'אוהביו כצאת השמש בגבורתו'**
[שופטים ה לא], **שמדריגתו יותר גדולה לעולם הבא מהצדיקים**, שנאמר בהם **ו'המשכילים יזהירו**
כזוהר הרקיע, ומצדיקי הרבים ככוכבים' [דניאל יב ג]. ולא נתנה מדריגה זו אלא לחכמים, כמו שאמרו
בפרק ראשון מבתרא [בבא בתרא ח ב] על פסוק והמשכילים, ורבנן מאי, אמר רבינא ואוהביו כצאת
השמש בגבורתו. **ודימו שומע חרפתו ואינו משיב, לשמש, כי כמו שהשמש שמע חרפתו מהלבנה**

הרב הראשי עיה"ק אלעד מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, תיכון בית יעקב החדש, ת"ת מאור ישראל,
ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad, Israel MORDECHAI MALKA, Founder & President of Institutions "Or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

אולם לאחרונה התגנב בליבך קצת גאווה על מעשה הצדקה והחסד שאתה עושה והדבר פגם במצוה ולכן היית במצב של סכנה גדולה, ולא היית לי ברירה אלא להשפיל אותך מאוד ועיי"ז תזכה להינצל, למרות שהמלבין פני חברו ברבים מאבד את עולמו החלטתי לבייש אותך בכדי להציל אותך. **וההסבר בזה לענ"ד כנ"ל כיון שכל השומע חרפתו ואינו משיב נהפך לאהובו של הקב"ה וממילא כל הגזרות מתבטלות.**

כיצד השדי חמד שמע חרפתו ולא השיב וזכה לחכמה:

ומסופר על בעל השדי חמד כאשר שאלו לבעל השדי חמד למה ובאיזו זכות הצליח בספריו שזכה משמים לחדש חידושי ולהפיצם בעולם השיב על כך כי בתקופת נעוריו היה גביר אחד שקיבץ אברכים שילמדו וישתלמו בתורה ויראה באמצעות תמיכתו. והשדי חמד היה מן המצויינים ומן המתמידים בלימודיו, עד שאחד מחבריו התקנא בו וחיפש הזדמנות איך להכשילו ולהסיר חנו מעיני האברכים וחוגי הלומדים בעירו, הוא רקס מזימה כאשר שיחד את המשרתת של הגביר וזו הוציאה שם רע על השדי חמד שהוא היה מן הראשונים לבוא בבוקר לבית המדרש. פעם השכם בבוקר היא הרימה צעקה שהוא מתייחס אליה לא בצניעות מפריע את מנוחתה ותובעה לעבירה, כמובן שבעיר קמה מהומה מסביב לו חירפו וגידפו אותו והטיחו בו עלבונות לאין שיעור, הגביר שמע על כך והמעליל עוד בא בפניו להלשין על השדי חמד בכדי שיגרשנו מבית התלמוד, אך הגביר הלך ופיטר את העוזרת, וכשזו ראתה שכלתה אליה הרעה והפסידה את פרנסתה הטובה, התחרטה ובאה בפני השדי חמד להתנצל בפניו ולבקש את סליחתו וביקשה ממנו שיעתיר ויפציר בפני הגביר כי יחזיר אותה למקומה ועל כנה, והיא תספר לו את האמת שגרם לכל זה חבריו המושחת, אך השדי חמד סירב לעשות זאת בטענו כי הדבר יגרום עלבון גדול ונזק רב לחבירו ויביא לידי בזיון וחילול ה'. וסיים השדי חמד כי בשל כל זאת זכה להתגלות החכמה שהאירו לו משמים לחדש חידושים ולהשיג השגות עליונות הכל מטעם העלבון והצער שסבל מעלילה זו ושלא רצה להיפטר מזה תוך כדי גרימת עלבון לחבירו.

מוסר השכל:

עלה בידנו שסוד הגדולה והצלחה והשגת החכמה ואריכות ימים וביטול גזרות הכל תלוי במידת ההתאפקות והסלחנות והויתור שיודע לוותר ולא להשיב על חרפתו וזו הגדולה, והופכת אותו לאהובו של הקב"ה, ואף מסוגלת מידה זו להפוך אפילו ארור לברוך, ומובטח לו גדולה כמו השמש בגבורתו, ולכן כאשר האדם יתבונן שכל פעם שמזדמן לו ויכוח ושומע חרפתו הרי בידו מפעל הפיס אם ישתוק יהפך לאהובו של הקב"ה ונמחלים לו כל עונותיו וזוכה לשפע רוחני וגשמי וזוהי יתחזק ויתגבר על עצמו לכבוש את יצרו, וכל הנוהג כך הרי תמיד ישרור השלום בביתו עם אשתו וכן בחברתו כי יהיה אהוב למעלה ולמטה, ובפרט בתקופת הבחירות ואחריהן שח"ו לא יגרר אחרי כל ההכפשות והביזיונות היות ואדרבא ידע שהן לטובתו והצלחתו, יעזור השם שנזכה לכבוש את יצרנו ונעשה נחת רוח ליוצרנו ונרבה אהבה ואחוה שלום ורעות אמן.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך

בידידות ואהבה מרדכי מלכא

מרדכי מלכא